

IT och funktionshinder

Jan Gulliksen
“Gulan”

Professor i Människa-
datorinteraktion,
Uppsala universitet (- dec 2009)
KTH (feb 2009 -)

MDI i Uppsala studerar datorstöd i arbetslivet

Vård- och omsorgsarbete

Administrativt arbete

Fordon, fartyg

Process- och trafikstyrning

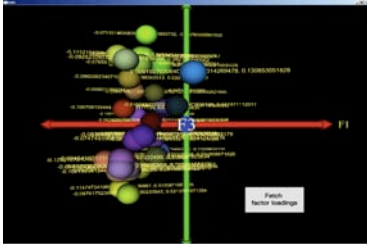

Människa-datorinteraktion

"Vi gör IT enklare att använda"

- ❖ Tvärvetenskap (teknik, design, beteendevetenskap, etc.)
- ❖ Praktisk eller förändringsdriven forskning
- ❖ Framtidsfokus med användarnas bästa för handen

utreda, utforma, utveckla, utvärdera, utbilda, uttrycka...

KTH Computer Science and Communication

it arkitekterna
FRONTWALKER GROUP

Managementkonsult och Användbarhetsdesigner på Frontwalker/IT-arkitekterna

- ❖ Hållbar verksamhetsförändring
- ❖ Användarcentrerad systemdesign
- ❖ Användardriven innovation
- ❖ Mentorskap inom användbarhet

Varför standarder?

- Kunskap?
- Definitioner? Principer? Riktlinjer?
- Certifiering/Lagstiftning?
- Kravställning och upphandling?

- Exempel och checklistor!

- Sprida en förändrad attityd!!!

Användbarhet

- Många anser att användbarhet är något som man kan lägga till i efterhand. *Detta är inte sant!*
- Ett systems användbarhet kan definieras som:

"The extent to which a product can be used by specified users to achieve specified goals with effectiveness, efficiency and satisfaction in a specified context of use."

ISO 9241-11 Guidance on usability

ISO 9241-171 Guidance on Software Accessibility

Definition of **Accessibility** – usability of a product, service, environment or facility by people with the widest range of capabilities

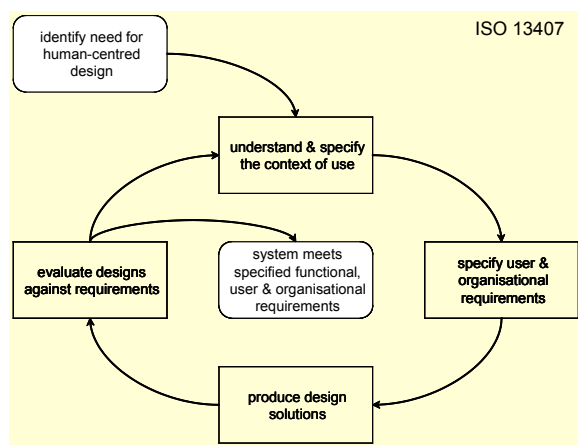
- NOTE 1 The concept of accessibility addresses the full range of user capabilities and is not limited to users who are formally recognised as having a disability.
- NOTE 2 The usability-orientated concept of accessibility aims to achieve levels of effectiveness, efficiency and satisfaction that are as high as possible considering the specified context of use, while paying particular attention to the full range of capabilities within the user population.

ISO 9241-171 Guidance on Software Accessibility

Design principles for Accessibility

- Suitability for the widest range of use
- Equitable use
- Robust technologies
- Information should be perceivable by the user
- Content and control should be understandable
- Interface elements should be operable
- Software should be error tolerant
- Software should be flexible in use, enabling users to choose from a wider range of input and output alternatives.

ISO 13407 – Human-centered design processes for interactive systems

Vilken funktion fyller standarder egentligen?

- Är syftet med standarder för tillgänglighet att **tvinga** utvecklare att göra bättre system eller att **hjälpa** utvecklare att göra bättre system?
- Är utvecklare onda?
- Psykopater?
- Följa riktlinjer eller göra användbara system?

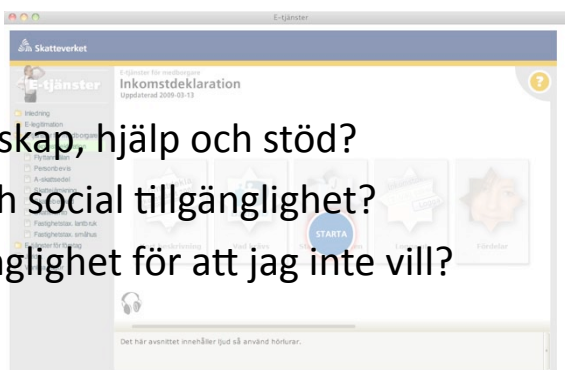
Också en användare

IT tillgänglighet handlar om mer saker än funktionshinder

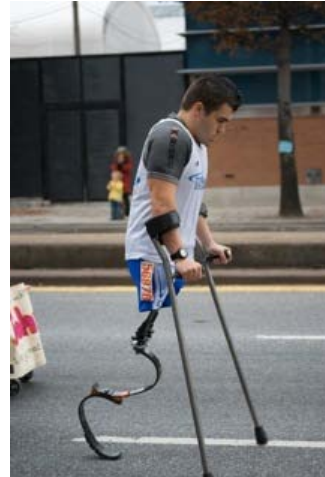
- 6 miljoner (?) Svenskar skulle kunna deklarerat över nätet???

- Bristande kunskap, hjälp och stöd?
- Ekonomisk och social tillgänglighet?
- Brist på tillgänglighet för att jag inte vill?

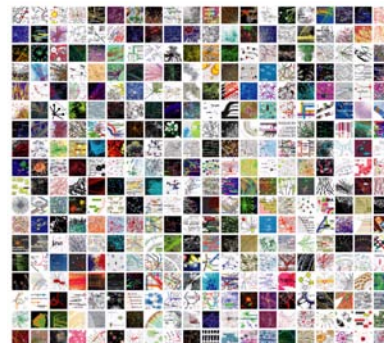
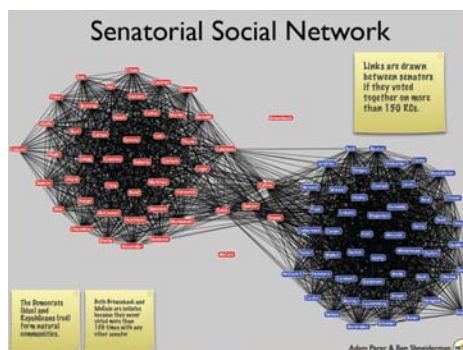

Ska alla kunna göra allt?

- Skall målet vara att göra en Stradivarius som alla kan spela gudabenådat på?
- Risk för tillgänglighet att bli innovationens motståndare
- Men tillgänglighet skulle också kunna vara kreativitetsbefrämjande...

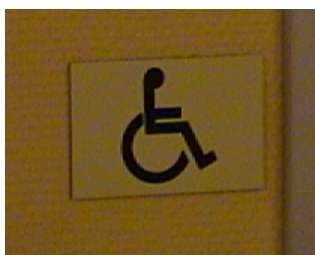

Informations-visualisering

Några tankar att bära med sig härifrån...

- Visa och berömma de goda exemplen i stället för att lyfta fram bara de dåliga exemplen?
- Sluta tro att de som bygger teknik medvetet vill stänga ute funktionshindrade

- Standarderna kan vara kunskapsspridare och attitydförändrare...
- ...men då måste ju också standarderna vara tillgängliga!